

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio I. De divisione in Mortale & Veniale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

amoris, vel procedit Argumentum de imperio in se ipso, & hoc nunquam omittitur: nam ipse amor qui est volitio, formalissime includit volo amare. quod ipsum est imperium in se ipsum. Si autem sit res de imperio reflexo, tale imperium concedi potest Deo: quia nobis ex eo non conceditur, eo quod nobis non repræsentetur semper honestas illius imperii. Unde non habemus semper prærequisitum ad formandum illud imperium. Deo autem omnes hæ honestates semper sunt præsentēs, adeoque est expeditus ad illa formanda. imò formabit illa, ut plenius salvetur quomodo sit Deus infinitum volitivum, non tantum in ratione entis, sed & in ratione volendi. utq; salvetur immutabilitas volendi in quacunque suppositione possibili, debet habere omnem possibilem volitionem. de quo in 1. parte.

Neque valet si dicas. Admitti à nobis processum in infinitum in principiis, quod horret scholam, eo quod concessio hoc processu, sequatur nihil unquam posse produci. Non inquam valet, quia omisio ipsa, aut imperium omisionis, non est per se principium productivum. hinc non sequetur posito hoc processum impediri productionem effectuum. Deinde. Non debet admitti processus in infinitum in causis, si illæ distinctæ sint, & si infinitudo illa processuum non innectitur ipsi conditioni unius imperii. jam autem infinitudo omisionum, & imperiorum imperantium omisiones innectitur uni principio,

quod est infinitum volitivum in quo pluralitas actionum unitas est.

Quod si dicas illud imperium secundum fore otiosum; negabitur hoc: non est enim infinito volitivo indebitum.

RESPONDETUR 2. Negando, quod Deus imperium amoris omittens debeat ex vi rationis allata per aliam omisionem omittere. Quamvis enim simplex exercitium omittendi non impedit imperium reflexum, si simplex exercitium omittendi non circumstantionetur formalitate quietis in bono illo possessio, ut loquitur Perez, quod bonum, est sola omisio actus; secus si circumstantionetur formalitate huius quietis; vel alia phrasi. simplex exercitium omittendi non impedit reflexum imperium de illa omisione, si voluntas se ulterius exercere velit liberè. Secus si nolit, nolle illud exercendo purà omisione, licet non liberà.

OBJICIT 5. Si daretur in Deo omisio pura libera, daretur in Deo potentia realis. ut vivat per aliquid aliud realiter distinctum & ad suscipiendam denominationem ab aliquo imperfecto, qualis est carentia.

RESPONDETUR. Negando, quod pura omisio secundum id quod dicit in recto, & secundum quod est vita interpretativè sit aliquid realiter distinctum à Deo, licet ratione connotati sit aliquid realiter distinctum. quod etiam evenit in aliis actibus liberis ex communiore sententia.

DISPUTATIO III.

De aliis Divisionibus Peccati.

Revis illæ expeditur. Nam quæ hæc adferri possent, vel alibi tractata sunt. vel spectant ad materiam controversam.

QUÆSTIO I.

De Divisione in Mortale & Veniale.

PRÆMITTO 1. *Tam de Mortali, quam veniali prædicatur hoc Genus, Peccatum.* An autem sit prædicatio univoca, an Analoga. inquirere solent Auctores. Et certè quod utriusque posite haberi conceptus perfectè unus, decidi debet conformiter ad ista quæ dicta de conceptu Entis. Addit Suar. dis. 2. hic Sect. 5. Quod secundum Metaphysicam considerationem, univocè conveniant; non tamen secundum considerationem Theologicam, & secundum nocumenta quæ adferunt Animæ.

PRÆMITTO 2. *Dari peccata tam venialia, quam mortalia.* Ratio. Tum quia. ita docet Scriptura. Ipse enim Christus comparat quæ-

dam peccata festucæ, quædam trabi. Sanctus etiam Joannes ep. 1. cap. 1. v. 8. dicit ex una parte. Si dixerimus, inquit, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Unde agnoscit dari in nobis peccata sine quibus non sumus in hac vita, & tamen dicit idem Joan. c. 3. v. 6. Omnis qui in eo manet non peccat. & infra v. 9. Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non facit. Unde jam agnoscit esse quædam peccata, quæ de istis qui manent in Deo non possunt affirmari, nec de istis qui dicunt de se v. 18. quia translati sunt de morte ad vitam. quæ duo loca concordari non possunt, nisi ponatur diversitas peccatorum stantium cum charitate, & expellentium charitatem. Tum quia. Ita definit Trid. Sess. 8. c. 11. & 12. & Can. 23. & 25. & Sess. 14. c. 5. Can. 7. Tum quia. In moralibus etiam dantur offensæ leves & graves. Cur in præfenti non dabuntur.

PRÆMITTO 3. *Præter dicta alibi de mortali & veniali quærendum restat, quid sit constitutum*

(F) 3

utrius-

utriusque in ratione gravis seu mortalis, & in ratione levis seu venialis.

EXPLICANT I. *Aliqui.* Veniale constitui in ratione venialis per imputationem Divinam: quia scilicet Deus non imputat aliqua pro gravi offensa, & alia imputat.

NON SATISFACIT. Hujus imputationis vel habetur fundamentum, vel non habetur. Si non habetur. Ergo posset Deus sua non imputatione facere, ut Christicidium sit æquivalens verbo otioso. & si in humanis objectiva gravitas non desumitur ex imputatione, nec in præsentia desumetur. Si autem habetur fundamentum illius imputationis, illud potius erit quasi constitutivum. Tum quia. Dantur aliqua peccata quæ ideo sunt mala, quia prohibentur. Ergo antecedenter ad imputationem debent habere jam malitiam. Tum quia. Sequeretur ex dicta sententia ultimum resolutorium Cur Deus offendatur, esse ipsam illius imputationem: Si enim ulterius resolveretur, illud potius constitueret peccatum: non potest autem dici, quod Cur Deus offendatur? resolubile sit in ipsam illius imputationem: quia posset creatura respondere Deo, offenderis quia vis; quia libet, non quia jus habes: pendet enim tota ratio malitiæ ex tua imputatione. Imò posset dicere creatura. Cum possis facere ne sit offensa, tuam imputationem subrahendo; cum illam non subrahas arbitrariè, tibi imputa, quod offenderis. essetq; Deus Auctor & Causa peccati: quia esset Causa & Auctor constitutivi peccati; nempe ipsius imputationis exhibitæ à se cum inclinatione. quæ imputatio est per te constitutiva peccati.

RESPONDEBIS I. Quando Deus aliquid imputat quod ante prohibitionem non erat malum; non potest creatura Deo dicere: offenderis quia vis. Consequenter nec in præsentia poterit dicere.

CONTRA, quia posset Deus ultimò replicare. Ego quidem hanc materiam extraxi ad materiam offensa, sed quod mihi extrahenti debeas parere. & nisi pareas quod pecces, id non ex mea imputatione & voluntate est. hocque ipsum est ultimum cur tu pecces. In præsentia autem non nisi (per te) liberam suam imputationem posset Deus obtrudere.

RESPONDEBIS 2. Liberè Deus dat gratiam conversionis, liberè præbet concursum ad peccandum. neque tamen per hoc dici debet offendi: quia vult. Ergo etiam in præsentia idem dici non poterit.

CONTRA. Quia quod Deus præbeat concursum, id facit ad salvandam libertatem, quæ salvari potest, licet imputatione non constitutur peccatum. Quando item non dat gratiam efficacem, id non quidem in ratione selectionis gratiæ: hæc enim pendet à Deo: sed in ratione non factæ conversionis, ultimò rejici debet in creaturam. si autem ultima ratio constitutiva

venialis, vel mortalis est imputatio Divina, ultimò etiam responderetur, Cur Deus offendatur: quia Deus vult. sequereturq; absurdum, quod non sequitur ex antecedenti. Ea quæ in Contra assumuntur, quia sunt communia cum Hæreticis, pondus non habent. Unde Ly Beatus cui non imputavit Deus peccatum. hoc sensu accipi debet. Beatus cui data gratia Justificationis, quæ posita delentur peccata. Quando autem alii ex eo urgent imputatione constitui peccata: quia Deus potuisset etiam veniali penam æternam præstitui. hoc etiam concello, nondum sequitur imputatione stare veniale. quia ratio meriti penæ non est formalitas prima constitutiva actionis malæ.

DICES. Furtum floreni v. g. non differt specie à furto floreni sine tribus grossis, & hoc ipsum non differt specie à furto sine sex grossis. Ergo apparet furtum istud solà imputatione stare. Nam furtum v. g. unius floreni est mortale. furtum autem 20. grossorum, non est mortale.

RESPONDETUR. Si comparentur illa furtiva inter se, secundum immediatum & non notabilem excessum inter se, non distinguuntur specie: non enim notabiliter differunt; distinguuntur tamen si tota collectio sumatur, taxeturque gravitate reperibili in hac acceptione alieni damnicæ, quæ acceptio damnicæ completur moraliter hæc summa in circumstantiis talis indigentia subjecti damnicati: non ergo ex imputatione erit furtum floreni peccatum mortale, sed ex ipsa conditione objecti, quo ratione damnis in his circumstantiis notabiliter differt furtum gravius à furto leviori. Illustrat hoc Tann. Ponantur dispositiones ut 8. caloris. inducitur forma ignis. & tamen hæ non sunt distinctæ specie & notabiliter à dispositionibus ut 7. neque dispositiones ut 7. à dispositionibus ut 6. ita & in præsentia tota collectio simul sumpta aliam taxam, & valorem meretur, non ex imputatione simpliciter, sed ex dissonantia reperibili in damno notabili, quod damnum notabile ex circumstantiis est florenus v. g. quod tamen non est ita accipiendum, quasi si vel unum solidum non subrahas, jam non sis commissurus furtum grave. cum etiam sine illo solido sit damnicatio gravis. sed circiter furtum floreni hoc est damnum mortaliter tale, quale moraliter infertur acceptione floreni.

EXPLICANT 2. *Alii cum Cajet.* Differentiam inter veniale & mortale. quia veniale est circa media, mortale circa finem. Tannerus docet, mortali tolli conjunctionem & ordinem ad ultimum finem; quem non tollit veniale. Accedit & Explicatio Durandi. Mortale eo constitui, quia aufert charitatem, veniale non nisi fervorem illius. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia: vel agitur hic de objectiva malitia & per se, vel de alia & ex ac-

ex accidenti. Si de alia, etiam veniale ex accidenti potest esse circa finem, hoc est, contra ordinem ad finem, contra charitatem &c. casu quo putetur esse mortale. Et è converso. Mortale potest esse non nisi circa media, & contra fervorem charitatis, si apprehendatur ut veniale. Quod si hic agitur de objectiva malitia, querendum restat. Unde de hoc, quod mortale debeat esse contra finem, veniale contra media, semper inquirendo de objectiva & ultima formalitate. Tum quia. Ordo iste ad finem, vel ad media, cum sit quid respectivum, debet aliquod absolutum prædicatum præsupponere in peccatis, & hoc potius erit constitutum eorumdem. Tum quia. Non satis explicatum est quid sit peccatum esse contra finem, & quid contra media. Si enim nomine finis intelligatur Deus, & nomine mediorum creaturae, jam v.g. homicidium non erit mortale: est enim occisio creaturae. Si autem nomine mediorum intelligatur id quod usurpari potest, ut aliquis salvetur, nonne potest esse mortale contra media, scilicet non adhibendo illa. Nec plus valet illa explicatio, quod mortale sit contra legem, veniale præter legem: de facto enim Lex divina etiam venialia prohibet. Adde Vasq. Quod qui præter legem operatur, potius videatur ponere opus indifferens, quam veniale.

EXPLICAT 3. Suar. cit. sect. 4. n. 10. Quod scilicet veniale præter moralem malitiam, quam ex objecto & propriis circumstantiis habet, non habet illam propriam deformitatem mortalis: quæ in aversione à vero ultimo fine, & in conversione virtuali ad creaturam, ut ad ultimum finem, posita est. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Mortale non stat in hoc, quod est præter malitiam moralem non habere, propriam deformitatem non nisi venialis. Ergo nec è converso, Veniale stat in illa carentia deformitatis inclusæ in mortali. Tum quia. De hoc ipso querere restat, quæ sit ipsa turpitudine propria mortalis: id enim quod adfert de aversione & conversione, locum universaliter non habet. Sæpe enim peccat aliquis mortaliter, potestque persistere in actuali apprehensione demonstrativa, quod creatura non possit esse finis ultimus, experieturque peccator se tunc non statuere in peccato mortali pro ultimo fine creaturam. Neque tunc dicitur virtualiter id facere. cum oppositum actuali apprehendat; potestque aliquis deferere medium necessarium ad consecutionem ultimi finis, qui est Deus, neque tamen per hoc creaturam statuere sibi pro fine. Tum quia. Ut urget Arriaga. d. 48. n. 16. Pone aliquem homicidam cum perfecta cognitione occidere, & cum advertentia, quod illud homicidium sit contra Legem, quod tollat gratiam Dei & similia, facere tamen non liberè, talis non peccabit

mortaliter, & tamen non minus diserit Deum virtualiter tanquam ultimum finem. Ergo apparet tali formalitate non constitui mortale. Denique querere restabit. Cur non possit esse ab ultimo fine aversio venialis; sicut datur levis offensa. in omni etiam plenè deliberato veniali reperitur contemptus, licet levis, adhæsiōque levis creaturae, cum deviatione levi à Deo. Unde insuper explicandum venit. quæ aversio, quis contemptus, quæ conversio ad creaturam sit gravis.

NOTO ad solvendas objectiones. Explicari interdum peccatum per hoc quod quis præferat hic & nunc usum creaturae Legi divinæ. Sed inde non sequitur, quod hoc sit primò essentialis conceptus mortalis. conjungitur quidem peccato quod propter amorem temporalium deferatur Deus: sed inde non sequitur, quod peccator in omni peccato mortali constituat sibi creaturam tanquam ultimum finem. Quando autem August. lib. 3. de Lib. Arbit. c. 24. dicit, peccatorem velle esse sibi Deum, innititur verbis illis: Eritis sicut dii. quæ verba, non ita apprehendit Adam, quasi ex creatura evasurus esset Deus, sui que ultimus finis: sed quod esset acquisiturus insignem participationem Deitatis in genere sciendi.

Rursus. Aliud est, quid interpretativè faciat peccator, & aliud id, cui adjunguntur hæ interpretationes, quod ipsum etiam debet habere formale, & directum constitutum, quod pro resolutorio adferri possit, quare has interpretationes patiat mortale, & non patiat veniale; illaque potius ratio erit constitutiva vel mortalis, vel venialis. Et licet peccator peccando non tendat in Deum tanquam ultimum finem, non deicit tamen Deum opinione suâ à ratione finis ultimi. sicut aliud est aliqua tensione arcus non tangere metam, & aliud, aliam sibi metam constituere. Denique irreparabilitas, & incompensabilitas peccati mortalis, non reducet in hoc, quod finem universalem auferat, sed quia illa offensa habet suam infinitatem, vel simpliciter, vel secundum quid. interpretativèque aufert ultimum finem. sed non sequitur quod debeat primò illà formalitate interpretativè constitui.

EXPLICAT 4. Arriaga. Quod peccatum mortale constituatur formalitate gravis, & veniale levis offensa. gravis autem offensa est, quæ fundat odium inimicitiae in Deo veniale autem, non nisi displicentiam levem. Quod ipsum inde est: quia mortale est transgressio omninò libera præcepti divini graviter obligantis. veniale verò, est transgressio præcepti levis, vel certè non perfectè libera. illud autem præceptum grave erit, quod prohibet rem, quæ notabile damnum adfert, vel mandat rem in se aliquis considerationis, & ad illam obligat, quantum potest. *Hæc explicatio*

(F) 4 Non

NON SATISFACIT. Tum quia. Tandem ultimo explicat peccatum per effectum: quia explicat per id, quod sit adlativum magni damni. Tum quia. Restat de hoc ipso quærere quo titulo mortale sit magni damni illativum, quid item sit rem præcipi magnæ considerationis? Tum quia. non potest esse ultima ratio malitiæ objectivæ, quia aliquid est prohibitum à Deo. Ergo & in explicatione mortalis secundum objectivam moralitatem non erit etiam ad hunc recurrendum.

Explicatur Constitutum utriusque.

Explicatur tandem conformiter ad dicta de moralitate objectivæ. Quodd scilicet. Cum peccatum ut sic sit dissonantia ad naturam intellectualem; ita mortale erit, quod importabit gravem dissonantiam ad naturam intellectualem. Cum veniale importet dissonantiam nonnisi levem. Modus autem pensandi taxam gravitatis, debet desumi ex hac triplici regula. vel ratione objectivæ majoris dissonantiæ; & sic magis est dissonum naturæ intellectuali, accipere alicui vitam, quàm mentiri jocose; vel ratione materiæ, & sic quamvis ponatur, quod furtum ex genere suo sit mortale, furtum tamen unius solidi non erit mortale. taxari denique debet secundum modum advertentiæ, & voluntarii: nam non est graviter dissonum hîc & nunc naturæ intellectuali, si operetur sine advertentiâ & libertate.

Defensio hujus Explicationis petatur ex materia de Moralitate objectivæ, & in materia de Pœnitentia circa objectum formale.

Ratio explicationis insinuat. Peccatum mortale supra rationem peccati non addit aliud nisi gravitatem. Ergo & gravitas mortalis, non addit aliud supra dissonantiam in peccato inclusam, nisi v. g. dissonantiam gravem, vel levem. Universaliterque rationes specificæ non adferunt nisi talitatem illius generis; & ita colori ut sic, additur talitas coloris, quæ est albedo. Cum ergo malitia objectivæ ut sic peccati sit dissonantia, mortale addet ad veniale, talitatem nonnisi dissonantiæ, quæ talitas stabit nonnisi in gravitate & levitate.

Juvat hîc eruditionis causâ describere discursum S. Thomæ explicantis peccatum per rationem quidem à posteriori, tamen benè notificantem. per rationem inquam à posteriori: quia etiam S. Thom. usurpat in hac explicatione terminos metaphoricos, qui non sunt constitutivi rerum. Sic ergo discurrit hîc quæst. 57. art. 5. & c. *Differentia peccati venialis & mortalis consequitur diversitatem inordinationis, quæ complet rationem peccati: duplex enim est inordinatio. Una per subtractionem principii ordinis, alia quæ etiam salvato principio ordinis fit inordinatio circa ea quæ sunt post principium. Sicut in corpore animalis quandoque quidem inordinatio complexionis*

procedit usq; ad destructionem principii vitalis, & hæc est mors, quandoq; verò salvo principio vita fit deordinatio quedam in humoribus, & tunc est agri- tudo. Principium autem actus totius ordinis in moralibus est finis ultimus, quia ita se habet in operativis, sicut principium in demonstrabile in speculativis, ut dicitur in 7. Ethicorum. Unde, quando anima deordinatur per peccatum usq; ad aversionem ab ultimo fine scilicet Deo, cui unimur per charitatem, tunc est peccatum mortale; quando verò fit deordinatio citra aversionem à Deo, tunc est peccatum veniale. Sicut enim in corporibus deordinatio mortis, quæ est per remotionem principii vite, est irreparabilis secundum naturam, inordinatio autem agitudinis reparari potest, propter id quod salvatur principium vite. Similiter est in his quæ pertinent ad animam. Nam in speculativis qui errat circa principia, imperiusabilis est; qui autem errat salvis principis, per ipsa principia revocari potest. Et similiter in operativis, qui peccando avertitur ab ultimo fine, quantum est ex natura peccati, habet lapsus irreparabilem. & ideo dicitur peccare mortaliter, æternaliter puniendus: qui verò peccat citra aversionem à Deo, ex ipsa ratione peccati reparabiliter deordinatur, quia salvatur principium.

Consimilis est & alius discursus ejusdem hic q. 88. art. 1. in Corp. Peccatum est quedam infirmitas animæ, sub quo inferius positum mortale tanquam species sub genere, illud esse dicitur, quod est ad similitudinem morbi qui dicitur mortalis: eo quod inducat defectum irreparabilem, per destructionem alicujus principii.

Porro, hoc ipsum principium quod destruit mortale, est ordo ad ultimum finem; postea autem destructione illius ordinis, jam non potest fieri, restitutio in pristinum statum per aliquid principium interius. cujus ratio est: quia inordinationes eorum quæ sunt ad finem, reparantur ex fine. Sicut error circa Conclusiones, reparatur per principium veritatum. Erit ergo illud mortale, quod erit irreparabile ab intrinseco, & destructivum principii vivendi; illud autem erit veniale quod habet inordinationem circa quæ sunt ad finem, conservato ordine ad ultimum finem, & hæc reparabilia sunt, & dicuntur venialia.

Colliges hinc. Peccatum in ratione peccati constitui dictâ dissonantiâ, in ratione autem offensæ reperibilis in ipso met peccato, constituitur taxabilitate à dignitate divina. Possunt & alia constitutiva assignari peccati, sed sub diversis ejusdem denominationibus.

QUÆSTIO II.

De Divisione in Proprium & Originale.

Nomine peccati Proprii venit peccatum voluntate propriâ se ad illud movente positum; peccatum autem Originale est peccatum